

499 962-1

ბ-962

თბილისის სულხან-საბა ორბელიანის სახელობის სახელმწიფო
პედაგოგიური უნივერსიტეტი

ხელნაწერის უფლებით

თონა ეაჟას ასული ხუფენია

განკერძოებული სიტყვები და გამოთქმები
მეგრულში

სპეციალობა 10.02.01 - ქართველური ენები

ავტორფერატი

ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატის
სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად

თბილისი

1998

ნაშრომი შესრულებულია თბილისის სულხან-საბა ორბელიანის სახელობის სახელმწიფო პედაგოგიური უნივერსიტეტის ქართული ენის კათედრაზე.

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი ალ. ლლონტი.

ექსპერტი: ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი ნ. ქუთელია

ოფიციალური ოპონენტები: ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი მ.ჯიქია
ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატი, დოცენტი ო.მიქაშვილი

საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის

წამყვანი ორგანიზაცია: არნ. ჩიქობავას სახელობის ენათმეცნიერების ინსტიტუტი

დისერტაციის დაცვა შედგება "16" დეკემბერს 1998 წ. "—" საათზე თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის P.10.02.C №6 სადისერტაციო საბჭოს სხდომაზე.

მისამართი: 380028, თბილისი, იჭავჭავაძის გამზირი, I დისერტაციის გაცნობა შეიძლება უნივერსიტეტის სამეცნიერო ბიბლიოთეკაში. (მაღლივი კორპუსი).

ავტორეფერატი დაიგზავნა "16" ნოემბერი 1998 წ.

სადისერტაციო საბჭოს სწავლული მდივანი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი გ.წიბახაშვილი

Handwritten signature

თემის აქტუალობა, მეცნიერული სიახლე, მიზანი, ამოცანები, გამოკვლევის მეთოდები.

"მეგრული ენა არის მეგრული ენა, იგი ლინგვისტიურად არ არის არც კილო, არც დიალექტი, მაგრამ ამავე დროს, მეგრული მჭიდროთ დაკავშირებულია ქართულთან, ქართული ენის ძმა ენა არის და ქართულის მეცნიერულად შესასწავლად, დიახ, საჭიროა მეგრულის გამოწეილება." (ნ.მარი), "მეცნიერულათ შესწავლა და გამოკვლევა მეგრულისა და სვანურისა იქმნება იგივე ქართული ენის შემუშავება" (პ.კვიციანიძე).

მეგრული ენის თვისებების გამოვლენას ხელს უწყობდნენ როგორც ქართველი, ისე უცხოელი სპეციალისტები: პალასი, გიულდენშტედტი, კლაროტი, როზენი, ბროსე, მურიე. განსაკუთრებით კი მეგრულის მეცნიერულ შეწავლაში უმთავრესი და ფრიად მნიშვნელოვანი როლი შეასრულეს ალ.ცაგარელმა და ი.ყიფშიძემ. ალ.ცაგარელმა თავისი ნაშრომი "Мингрельские этюды", უძღვნა მეგრულის ფონეტიკას, ხოლო ი.ყიფშიძემ თავისი უმთავრესი ნაშრომით "Грамматика Мингрельского /Иверского/ языка с хрестоматией и словарем" წარმოგიდგინა მეგრულის ბგერითი სისტემა, ფონეტიკური მოვლენები და მასთან ერთად ყველა მეტყველების ნაწილის სპეციფიკა. შრომას დართული აქვს ვრცელი მეგრულ-რუსული ლექსიკონი. გვერდს ვერ აუუვლით შპერიძის წიგნს "მეგრული (ივერიული) ენა", სადაც ავტორი ზაზგასმით გამოყოფს მეგრულის ზოგიერთ თავისებურებას. ავტორებს, როგორც ირკვევა, მეგრული იზიდავდა თავისი ორიგინალობით, ძველ ფორმათა სიუხვით, ამასთან ქართულთან მსგავსებასთან ერთად, მისი აბსოლუტური განსხვავებით. როგორც ვხედავთ, მეგრულის ლექსიკის, ფონეტიკისა და მორფოლოგიის შესახებ მოიპოვება სამეცნიერო ლიტერატურა. ამის თქმა კი მეგრულის სინტაქსზე არ შეეძლო. სწორედ ამან განაპირობა ჩვენი არჩევანი - დაკვირვების საგნად აგვედო მეგრული სინტაქსის ერთი მნიშვნელოვანი მონაკვეთი, კერძოდ, განკერძოებული სიტყვები და

1530
15791